

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.006.05.2021

Pani
Brygida Konieczna
Dyrektor
Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi
im. Janusza Kusocińskiego

ul. Polna 17
66-340 Przytoczna

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/021 – Funkcjonowanie szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Kusocińskiego ul. Polna 17, 66-340 Przytoczna (dalej <i>Szkoła</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Brygida Konieczna, Dyrektor Szkoły Podstawowej w Przytocznej od dnia 1 września 2011 r. (dalej Dyrektor Szkoły)
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez szkoły zadań w obszarze kształcenia, wychowania i opieki w sytuacji zagrożenia COVID-19.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020 - 2021 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Bogumiła Leszczyńska-Konczanin, główny specjalista kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia nr LZG/39/2021 z dnia 1 czerwca 2021 r. (dowód: akta kontroli str. 1-3)

¹Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Szkoła prawidłowo zorganizowała i zrealizowała zadania w okresie czasowego ograniczenia jej funkcjonowania w związku z zagrożeniem COVID-19.

W związku z sytuacją pandemiczną wprowadzono procedury zapewnienia bezpieczeństwa w Szkole, a na rok szkolny 2020/2021 również procedurę zdalnego nauczania. Procedury zapewnienia bezpieczeństwa m.in. nakładały obowiązek zachowania dystansu społecznego, dokonywanie dezynfekcji rąk po wejściu do szkoły, poddawania się mierzeniu temperatury, noszenia maseczek, wprowadzały różny czas rozpoczynania zajęć lekcyjnych dla określonych, trzech grup oddziałów klasowych z przypisaniem każdej grupie innego wejścia do budynku Szkoły. Na wyposażeniu Szkoły była stacja dezynfekująca, pojemniki z płynem do dezynfekcji oraz termometry bezdotykowe znajdujące się przy każdym wejściu do Szkoły.

W okresie pandemii Szkoła zapewniła nauczycielom m.in. komputery z dostępem do Internetu oraz możliwość doskonalenia zawodowego. Do potrzeby zdalnego nauczania nauczyciele rozeznali stan wyposażenia uczniów w sprzęt komputerowy i smartfony. W miarę zwiększania stanu posiadanego mobilnego sprzętu komputerowego, od drugiej połowy kwietnia 2020 r. udostępniany był on również uczniom wymagającym takiego wsparcia.

W oparciu o procedurę zdalnego nauczania, Szkoła wypracowała metody i techniki pracy na odległość, a nauczyciele w miarę możliwości dostosowywali formy pracy zdalnej z uczniami klas I-III do preferencji rodziców. W kontrolowanych latach szkolnych, poza dniami 12-13 marca 2020 r., Szkoła prowadziła zajęcia dydaktyczno-wychowawcze oraz zajęcia w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej bez przerw, w oparciu o tygodniowy plan lekcji, opracowany na podstawie szkolnego planu nauczania oraz zaleceń wynikających z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydawanych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczne.

Tryb prowadzenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych - stacjonarny, hybrydowy lub zdalny – dostosowywany był do wymogów przepisów prawa w zakresie czasowego ograniczania funkcjonowania szkół. Nauczyciele sukcesywnie wdrażali się do prowadzenia zajęć w formie telekonferencji (online). W okresach zdalnego nauczania w roku szkolnym 2020/2021 wszyscy nauczyciele prowadzili zajęcia dydaktyczne w tej formie.

Szkoła monitorowała stan frekwencji uczniów na zajęciach. W przypadku nadmiernych nieobecności kierowano do rodziców pisma wzywające do poprawy frekwencji, co w konsekwencji umożliwiło klasyfikację wszystkich uczniów Szkoły.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja przez szkoły zadań w obszarze kształcenia, wychowania i opieki w sytuacji zagrożenia COVID-19.

Informacje ogólne

W okresie objętym kontrolą liczba oddziałów i uczniów kontrolowanej Szkoły wynosiła (stan na 30 września danego roku):

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

- rok szkolny 2019/2020 – 21 oddziałów szkoły podstawowej oraz 391 uczniów, w tym dwa oddziały integracyjne, w ramach których prowadzono nauczanie łącznie dla 33 uczniów; w każdym z oddziałów integracyjnych było dwóch lub trzech uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego wydanymi przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- rok szkolny 2020/2021 – 21 oddziałów szkoły podstawowej oraz 401 uczniów, w tym trzy oddziały integracyjne łącznie z 51 uczniami; w każdym oddziale integracyjnym było trzech uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego wydanymi przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

(akta kontroli str. 8-9)

Opis stanu
faktycznego

1. W roku szkolnym 2019/2020 kontrolowana Szkoła - w związku zawieszeniem prowadzenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych w szkołach z powodu zagrożenia epidemicznego, na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19³ (dalej rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkół) - prowadziła zajęcia opiekuńcze. Pierwsze zajęcia odbyły się w dniach 12-13 marca 2020 r. i uczestniczyło w nich sześcioro uczniów.

Ponownie zajęcia w formie stacjonarnej zorganizowano dla uczniów klas I-III od dnia 27 maja 2020 r. (do 26 czerwca 2020 r.) – stosownie do zmian w funkcjonowaniu szkół wprowadzanych na podstawie cytowanego wyżej rozporządzenia. Zajęcia te składały się z dwóch bloków: zajęć dydaktycznych w godzinach od 8.00 do 11.30 oraz zajęć opiekuńczo-wychowawczych w godzinach od 11.30 do 14.30. W obu grupach zajęciowych uczestniczyło tylko sześcioro zgłoszonych przez rodziców uczniów, co stanowiło 3,9% wszystkich uczniów klas I-III. Dla ww. uczniów utworzono, jedną grupę międzyoddziałową.

(akta kontroli str.16-33)

W roku szkolnym 2020/2021, w związku z ograniczeniami w funkcjonowaniu szkół, nie prowadzono zajęć opiekuńczych. Dyrektor Szkoły stwierdziła, że w okresie tym rodzice uczniów nie zgłaszali zapotrzebowania na zajęcia opiekuńcze.

(akta kontroli str.16-30)

2. W okresie zawieszenia stacjonarnego prowadzenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych trwającego od 16 do 24 marca 2020 r., nauczyciele realizowali zadania dydaktyczno-wychowawcze. Informacje do uczniów i ich rodziców, w tym materiały do samodzielnej pracy w domu (zawierające m.in. zestawy ćwiczeń i zadań, linki do audycji, słuchowisk, edukacyjnych programów telewizyjnych, stron internetowych, zabaw on-line) przekazywane były uczniom wszystkich klas z wykorzystaniem dziennika elektronicznego (e-dziennika) Librus, telefonicznie oraz poprzez utworzone na portalu społecznościowym Facebook konto „Nasza szkoła kochana”.

(akta kontroli str. 16-30)

Dokumentami potwierdzającymi kontakt z uczniami oraz realizację zajęć w tym okresie były:

- zapisy w e-dzienniku (wiadomości wysłane przez nauczycieli, potwierdzenia odczytania wysłanych wiadomości przez rodziców / uczniów),
- sprawozdania z realizacji zdalnego nauczania w dniach 12-24 marca 2020r. przygotowane przez nauczycieli uczących w klasach VII i VIII,
- sprawozdania ze zdalnego nauczania zrealizowanego w II półroczu roku szkolnego 2019/2020, sporządzane przez wszystkich nauczycieli,

³ Dz. U. poz. 410.

- wyniki nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora Szkoły – m.in. wyniki obserwacji zajęć zdalnych.

(akta kontroli str. 16-30)

3. Przygotowując Szkołę do kształcenia na odległość Dyrektor Szkoły w początkowym okresie zawieszenia zajęć w roku szkolnym 2019/2020, podjęła / współrealizowała z nauczycielami następujące działania:

- w dniu 16 marca 2020 r. poleciła nauczycielom (z wykorzystaniem e-dziennika Librus) opracowanie propozycji pracy z uczniem w celu stworzenia systemu nauczania zdalnego; tego samego dnia nauczyciele rozpoczęli przysyłanie propozycji, w których zawarte były formy i metody pracy z uczniami;
- przekazywała do zapoznania materiały na temat zdalnego nauczania – np. artykuł "Jak uczyć zdalnie?" (zawierający propozycje narzędzi do zdalnej pracy, jak z nich korzystać, jak komunikować się z rodzicami i uczniami, wskazujący dostępne platformy internetowe, portale z zasobami do edukacji wczesnoszkolnej, z języka polskiego, matematyki, chemii, biologii, fizyki), komunikaty Lubuskiego Kuratora Oświaty w sprawie przygotowania szkół do kształcenia na odległość, w tym zawierające zalecenie, aby w okresie od 12 do 24 marca 2020 r. nie oceniać uczniów, a skupiać się na powtórzeniu zrealizowanej podstawy programowej;
- przeanalizowano dane z przeprowadzonego w dniach 17-18 marca 2020 r. rozeznania wśród uczniów i rodziców w zakresie dostępu do sprzętu komputerowego i Internetu; stwierdzono, że dostęp do Internetu, przynajmniej na poziomie odczytu informacji z e-dziennika Librus i przysyłania wykonanych prac (w tym również z wykorzystaniem smartfona) ma każdy uczeń; niemniej 44 uczniów nie miało możliwości kontaktu ze Szkołą za pomocą komputera lub tableta; problem braku tych urządzeń wynikał głównie z braku wystarczającej liczby komputerów / tabletów w rodzinach, głównie wielodzietnych (np. jedno urządzenie na troje dzieci - w trakcie roku szkolnego rodzice doposażali uczniów w sprzęt);
- 20 nauczycielom, którzy zwrócili się z takim wnioskiem, użyczono szkolne laptopy do pracy zdalnej;
- przeanalizowano funkcjonalność wybranych komunikatorów, poczty elektronicznej oraz dziennika elektronicznego na potrzeby zdalnego nauczania – do tego celu wykorzystano opinie (uzyskane telefonicznie) od przedstawiciela dostawcy Librusa oraz dostawcy usług informatycznych;
- wychowawcy oraz nauczyciele przeprowadzili rozmowy telefoniczne z rodzicami uczniów z niepełnosprawnościami oraz uczniów mających różne potrzeby edukacyjne i ustalono sposób pracy zdalnej z ich dziećmi;
- wybrano podstawową platformę do pracy na odległość z uczniami – platformę (komunikator) ZOOM, która - po przeszkoleniu dwóch nauczycieli przez firmę świadcząca na rzecz Szkoły usługi informatyczne oraz odbyciu szkoleń wewnętrznych zrealizowanych sukcesywnie w dniach 14 do 30 kwietnia 2020 r. – wdrażana była od dnia 20 kwietnia 2020 r. (do końca roku szkolnego 2019/2020 była wykorzystywana przez większość nauczycieli);
- przeanalizowano tygodniowy rozkład zajęć i podjęto decyzję, że po 25 marca 2020 r. plan lekcji nie ulega zmianie;
- szkolni pedagodzy - celem wsparcia uczniów – wysyłali uczniom i rodzicom (poprzez Librus oraz portal społecznościowy Facebook) instrukcje jak należy zorganizować się w tym trudnym czasie, jak wypełnić czas;
- organizując kształcenie na odległość, nauczyciele zobowiązani byli do uwzględniania zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczących higieny pracy zdalnej – poprzez np. organizowania przerw w trakcie pracy

- z komputerem i zlecenia, w tym czasie wykonania zadania w zeszytach, przeczytanie tekstu w podręczniku, wykonanie prac plastycznych itp.;
- na posiedzeniu rady pedagogicznej z dnia 29 kwietnia 2020r. uzgodniono zasady monitorowania postępów i oceniania uczniów.

(akta kontroli str. 16-30,38-45, 48, 137-142)

4. W trakcie pierwszego okresu zawieszenia zajęć, Szkoła już od 16 marca 2020 r. rozpoczęła prowadzenie zajęć dydaktycznych o charakterze powtórkowym w formie zdalnej (z wykorzystaniem e-dziennika Librus). W okresie do 24 marca 2020 r. zajęcia te miały - zgodnie z zaleceniami Lubuskiego Kuratora Oświaty - charakter powtórkowy. Od 25 marca 2020 r. nauczyciele wznowili realizację podstawy programowej według tygodniowego planu zajęć, o czym mowa § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19⁴ (dalej rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań), opracowanego stosownie do niezmienionych ramowych planów nauczania i szkolnych planów nauczania.

Sposób dokumentowania realizacji zadań opisano w punkcie 2 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 16-30)

Dyrektor Szkoły stwierdziła, że do naliczenia wynagrodzenia uznane zostały wszystkie zajęcia zrealizowane przez nauczycieli, w tym w ramach godzin ponadwymiarowych, zgodnie z tygodniowym planem zajęć.

(akta kontroli str. 16-30)

5. Nauka na odległość po 24 marca 2020 r. odbywała się po przeprowadzeniu rozeznania wśród uczniów i rodziców wyposażenia w sprzęt komputerowy i dostęp do Internetu oraz po podstawowym przeszkoleniu nauczycieli w zakresie zdalnego nauczania, o czym mowa w punkcie 3 niniejszego wystąpienia. Zdalne nauczanie, stosownie do wymogu § 2 rozporządzenia w sprawie szczególnych rozwiązań, prowadzona było w formie:

- przesyłania uczniom zadań, ćwiczeń, linków z wykorzystaniem dziennika elektronicznego – w okresie 16 marca 2020 r. do 17 kwietnia 2020 r.;
- zajęć online prowadzonych z wykorzystaniem platformy ZOOM – wdrażanej od 20 kwietnia 2020 r., przy czym dla uczniów i rodziców klas I-III, mających problem z obsługą platformy ZOOM, edukację zdalną w dalszym ciągu prowadzono z wykorzystaniem dziennika elektronicznego Librus i/lub Messengera; wraz ze wzrostem umiejętności obsługi aplikacji komputerowych, problem do końca roku szkolnego 2019/2020 został rozwiązany – w następnym roku szkolnym wszyscy uczniowie uczestniczyli w zajęciach zdalnych prowadzonych online.

Do komunikacji z uczniami i rodzicami nauczyciele wykorzystywali ww. kanały komunikacji, tj. e-dziennik, platformę ZOOM, MESSENGER oraz pocztę e-mail,

(akta kontroli str. 16-30, 46-47, 51-56)

Dyrektor Szkoły potwierdziła, że w okresach zdalnego nauczania nawiązano kontakt ze wszystkimi uczniami i dopasowano metodę kształcenia zdalnego do warunków ucznia, co zweryfikowano w toku kontroli na podstawie zapisów w e-dzienniku Librus⁵. Na przykładzie zbadanej próby czterech oddziałów szkolnych⁶ ustalono, że

⁴ Dz. U. poz. 493, ze zm.

⁵ Na podstawie zajęć edukacji wczesnoszkolnej oraz wybranych przedmiotów z dni 25-26 marca, 24, 27 kwietnia, 10, 20 i 26 maja oraz 5 i 10 czerwca 2020 r., potwierdzających realizację wybranych zajęć (wysłane i odebrane wiadomości, zawierających również linki do spotkań online).

⁶ Klasy: I a, III b (integracyjna), V b, VIII a.

zajęcia odbywały się, a nauczyciele starali się dostosowywać formy pracy do preferencji rodziców i uczniów m.in. w ten sposób, że:

- do prowadzenia zajęć zdalnych wykorzystywano Messengera portalu Facebook zamiast najczęściej stosowanego w Szkole komunikatora Zoom (klasa III b),
- zakres zajęć na dany dzień przesyłano dnia poprzedniego (klasa I b); powyższe pozwalało pracującym rodzicom lepiej zorganizować pracę dzieci w domu.

(akta kontroli str. 16-30, 240-269)

Frekwencję uczniów na zajęciach prowadzonych zdalnie – według wyjaśnień Dyrektora Szkoły – oceniano na podstawie odczytu przez uczniów wysyłanych do nich wiadomości w czasie prowadzenia zajęć z wykorzystaniem e-dziennika Librus oraz na podstawie uczestnictwa uczniów w zajęciach prowadzonych z wykorzystaniem komunikatorów internetowych – ZOOM, Messenger. Ponadto w powyższej kwestii Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że do oceny frekwencji uwzględniano - na podstawie zaleceń Ministerstwa Edukacji Narodowej - opóźnienia w odbiorze wiadomości, pojedyncze przypadki braku uczestnictwa ucznia w zajęciach prowadzonych z wykorzystaniem platformy ZOOM czy Messengera w sytuacji, kiedy rodzice sygnalizowali nauczycielom problemy uczniów z dostępem do Internetu.

(akta kontroli str. 286-289)

Szkoła nie odnotowała przypadków braku możliwości realizacji zadań z wykorzystaniem zastosowanych przez nią metod i technik kształcenia na odległość.

(akta kontroli str. 16-30)

6. Realizacja zadań szkolnych w roku szkolnym 2019/2020, w okresie od 25 marca 2020 r. przebiegała następująco:

- Dyrektor Szkoły przekazywała uczniom, rodzicom i nauczycielom informacje o sposobie i trybie realizacji zadań szkoły poprzez e-dziennik Librus oraz Facebook,
- w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania Szkoły realizowano plan lekcji, który – w ocenie Dyrektora Szkoły - równomiernie obciążał ucznia zajęciami w danym dniu,
- nauczyciele zobowiązani byli do uwzględniania zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczących higieny pracy zdalnej, o czym mowa w punkcie 3 niniejszego wystąpienia,
- formą kontaktu rodziców ze szkołą, nauczycielami i uczniami był przede wszystkim e-dziennik Librus i telefon, o których mowa również w punkcie 5 niniejszego wystąpienia.

Trudności w organizacji i przebiegu zajęć na odległość związane były z brakiem pełnego dostępu do sprzętu komputerowego (komputerów, tabletów) wszystkich uczniów oraz słabą jakością połączeń internetowych (rozłączanie się połączeń, zakłócenia w odbiorze obrazu i głosu).

(akta kontroli str. 16-30)

W zmienionych warunkach organizacyjnych w roku szkolnym 2019/2020 w okresie, kiedy żadne zajęcia nie były realizowane stacjonarnie, tj. od 16 marca 2020 r., nauczyciele świadczyli pracę z domu. Powrót nauczycieli do pracy w Szkole następował sukcesywnie w miarę przywracania stacjonarnego prowadzenia niektórych zajęć, głównie od drugiej połowy maja 2020 r.

Pracownicy administracji i obsługi w powyższym okresie zostali podzieleni na dwa zespoły, pracujące hybrydowo: jeden dzień z domu, jeden dzień w szkole. Ich powrót do pracy w Szkole nastąpił od dnia 1 kwietnia 2020 r.

(akta kontroli str.16-30)

7. W nowych okolicznościach kształcenia na odległość odbywały się wszystkie obowiązkowe zajęcia, wynikające z podstawy programowej, stąd nie dokonywano zmian w szkolnym programie nauczania i zestawie podręczników.

(akta kontroli str. 16-30)

Realizacja podstawy programowej zdalnie, jak i powtórzenia zrealizowanych treści podstawy następowały z wykorzystaniem opracowanych lub udostępnianych ćwiczeń i testów na platformie wspinet.pl, matzoo.pl, QUIZZ, testów ósmoklasisty (online), poprzez zadawanie uczniom do przygotowania referatów, projektów edukacyjnych. Uczniom zalecano również korzystanie z programów edukacyjnych TVP, YouTube, platformy e-podręczniki.

(akta kontroli str. 16-30, 254-269)

Treści podstawy programowej zostały zrealizowane dla uczniów klas VIII w roku szkolnym 2019/2020 oraz 2020/2021, co było – według Dyrektora Szkoły - zadaniem priorytetowym. Wystąpiły jednak przypadki niepełnej realizacji zajęć w stosunku do planów nauczania przypadających na rok szkolny 2019/2020 oraz 2020/2021 – do pełnej realizacji zabrakło kilku godzin, np. rok szkolny 2020/2021 - klasa V a z biologii – 5 godzin, VII a i b z matematyki – po 6 godzin. Były one wynikiem nieobecności nauczycieli i niemożnością zorganizowania dla ww. klas zastępstw z odpowiedniego przedmiotu. Niezrealizowane zajęcia – zgodnie z deklaracją Dyrektora Szkoły - zostaną przeprowadzone przez nauczycieli w następnym roku szkolnym, w ramach dostępnych godzin wykraczających poza ilość minimalną (wyznaczoną w oparciu o 32-tygodnie dydaktyczne), potrzebną do realizacji programu nauczania w danym roku szkolnym. Powyższe nie powinno, więc mieć negatywnego wpływu na realizację podstawy programowej przypadającej na nowy rok szkolny.

(akta kontroli str. 16-30, 95-105)

Uczniowie Szkoły osiągnęli (średnio) dobre wyniki egzaminu ósmoklasisty z 2020 r. W przypadku języka polskiego (62,23%) i języków obcych (język angielski – 80,83% oraz język niemiecki – 51,45%) były one wyższe od wielkości średnich dla powiatu, okręgu i kraju, w tym w przypadku języka angielskiego znacząco wyższe, gdyż zawierały się w najwyższym, dziewiątym staninie w dziewięciostopniowej skali staninowej. Słabsze wyniki uczniowie uzyskali z matematyki (38,09%) – choć średni wynik był wyższy od średniego powiatu, to jednak pozostawał niższy od średniego dla okręgu i kraju.

W przypadku egzaminu ósmoklasisty z 2021 r. - poza językiem polskim, dla którego średni wynik Szkoły pozostał nadal wyższy od średniego powiatu i średniego kraju, wyniki z pozostałych przedmiotów egzaminacyjnych pogorszyły się. Wynik z języka angielskiego (61,63%) był wyższy od średniej powiatu, ale gorszy od średniej kraju, wynik z matematyki (36,4%) – był niższy zarówno od średniego powiatu jak i średniego kraju. Najbardziej wypadł uczniom egzamin z języka niemieckiego – wynik 24,1%, był znacząco niższy od średniego powiatu i kraju.

(akta kontroli str. 83-94)

W kwestii wyników egzaminu ósmoklasisty z 2021 r. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że w przypadku matematyki – dla poprawy jakości nauczania zabiegać będzie o przyznanie i sfinansowanie przez organ prowadzący dodatkowej godziny zajęć z matematyki w oddziałach klasy VIII, co pozwoli na ponowne omówienie zagadnień sprawiających uczniom największą trudność oraz utrwalenie całości podstawy programowej. Jeżeli chodzi o język niemiecki – Dyrektor wyjaśniła, że egzamin zdawali w 90% uczniowie, którzy przyszli do Szkoły - po zmianie rejonizacji szkół – w roku szkolnym 2019/2020, ze słabymi wynikami w nauce. Zdalne nauczanie dodatkowo utrudniło nadrabianie zaległości. Uczniów tych było dziewięciu na 10 zdających. Dyrektor Szkoły dodała, że tak słaby wynik egzaminu z języka niemieckiego zdarzył się pierwszy raz i zadeklarowała, że jakość nauczania języka

niemieckiego obejmie szczególnym nadzorem, poczynając od diagnozy wstępnej wiadomości uczniów we wrześniu 2021 r.

Ponadto w złożonych wyjaśnieniach Dyrektor Szkoły wskazała, że grupa słabszych uczniów, o której mowa przy wyjaśnianiu przyczyn słabego wyniku z języka niemieckiego, stanowiła 18% zdających egzamin, co miało wpływ również na obniżenie wyników średnich Szkoły z egzaminu z języka polskiego i matematyki, według wstępnych szacunków, Szkoła osiągnęła z tych przedmiotów średnie wyniki o około dwa punkty procentowe niższe.

(akta kontroli str. 286-289)

8. Dyrektor Szkoły koordynowała i wspierała współpracę nauczycieli z uczniami z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwojowymi, uczniami mającymi przyznane nauczanie indywidualne, jak również uczniami szczególnie uzdolnionymi.

Według stanu na 30 września 2019 r. kształceniem specjalnym - na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną - objętych było 13 uczniów, natomiast w kolejnym roku szkolnym (stan na 30.09.2020 r.) liczba uczniów objętych tą formą kształcenia wzrosła do 17 uczniów.

Dla uczniów tych prowadzono następujące rodzaje zajęć wynikających z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego:

- zajęcia rewalidacyjne,
- zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze (dla jednego ucznia w roku szkolnym 2019/2020),
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
- zajęcia w grupie do pięciu osób,
- zajęcia logopedyczne,
- zajęcia z pedagogiem.

W okresie zawieszenia trybu stacjonarnego Szkoła prowadziła ww. zajęcia w formie zdalnej (z wykorzystaniem e-dziennika Librus, Messengera lub ZOOM). Stacjonarne prowadzenie zajęć – zgodnie z danymi uzyskanymi od Dyrektora szkoły – było wznowiane stosownie do zmian w funkcjonowaniu szkół wprowadzanych przez ministra właściwego do spraw edukacji w drodze zmian przepisów prawa.

(akta kontroli str. 8, 10-11, 108-109, 110-111)

Pomocą psychologiczno-pedagogiczną objęto również grupę uczniów, którym poradnie wydały opinie. W roku szkolnym 2019/2020 była to grupa 51 uczniów, w 2020/2021 – 67 uczniów.

(akta kontroli str. 108-109)

Zarówno w roku szkolnym 2019/2020 jak i 2020/2021 nauczanie indywidualne prowadzono dla dwóch uczniów. Zajęcia dla tych uczniów prowadzone były bez przerw, w trybach wynikających z wprowadzanych ograniczeń w funkcjonowaniu szkół.

(akta kontroli str. 108-109)

W kontrolowanych latach szkolnych nauczyciele nie stwierdzili konieczności objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną innych uczniów.

(akta kontroli str. 108-109)

Szkoła identyfikowała uczniów uzdolnionych. W 2019/2020 do grupy uzdolnionych zaliczono 34 uczniów. Brali oni udział m.in. w zajęciach dodatkowych przygotowujących do konkursów przedmiotowych, prowadzonych w ramach tzw. godzin dyrektorskich. W okresie zawieszenia stacjonarnego zajęć prowadzone były one w formie zdalnej. Dwóch uczniów zostało finalistami konkursu „Czytanie warte zachodu”; a drużyna chłopców zdobyła wicemistrzostwo województwa lubuskiego w piłce ręcznej.

W roku szkolnym 2020/2021 zidentyfikowano 28 uczniów uzdolnionych, którzy analogicznie, jak w roku poprzednim brali udział w ww. zajęciach. Z tej grupy 11

uczniów dostało się do etapów rejonowych konkursów przedmiotowych, a jeden uczeń został finalistą przedmiotowego konkursu z matematyki, jedna uczennica zdobyła I miejsce w Wojewódzkim Festiwalu Piosenki Dziecięcej, a drużyna chłopców zdobyła II miejsce w wojewódzkim finale biegów przełajowych.

(akta kontroli str. 108-109)

9. Sposób monitorowania oraz weryfikowania wiedzy i umiejętności uczniów, w tym również sposób informowania uczniów i rodziców o postępach w nauce w związku z ograniczeniami w funkcjonowaniu szkół, warunki i sposób przeprowadzenia egzaminu klasyfikacyjnego, poprawkowego oraz ocenianie zachowania dla lat szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 uzupełniono m.in. w ramach:

- rok szkolny 2019/2020 - ustaleń podjętych na posiedzeniach rad pedagogicznych, w tym uchwały Rady Pedagogicznej nr 27/2019/2020 z dnia 20 maja 2020 r., aneksu nr 4 do Statutu z dnia 29 kwietnia 2020 r.,
- rok szkolny 2020/2021 - procedury Zdalnego nauczania w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkoły w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 z dnia 28 sierpnia 2020 r., uchwały rady pedagogicznej nr 6/2020/2021 z dnia 15 września 2020 r.

(akta kontroli str. 16-23, 112-115)

W II półroczu roku szkolnego 2019/2020 wypracowano - stosownie do zapisu § 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie szczególnych rozwiązań - m.in. następujące sposoby monitorowania postępów uczniów w nauce:

- ocena jakości wykonania zleconych zadań przesyłanych nauczycielom poprzez e-mail, wiadomości e-dziennika Librus, aplikację WhatsApp, Messengera, telefonicznie (mms) - w pierwszym okresie zdalnego nauczania,
- dodatkowo ocena wypowiedzi online, testy i sprawdziany wiedzy sporządzane online - od kwietnia – maja 2020 r., wraz z wypracowywaniem nowych metod pracy na odległość.

(akta kontroli str. 16-23, 112-115)

10. Realizacja zadań szkoły w okresie epidemii w roku szkolnym 2019/2020 – stosownie do obowiązku określonego w § 1 pkt 7 rozporządzenia w sprawie szczególnych rozwiązań – była dokumentowana. Do tego celu służyły przede wszystkim:

- e-dziennik Librus oraz dzienniki zajęć dodatkowych i specjalistycznych,
- sprawozdania z realizacji zadań (w tym wykonanych w ramach pracy zdalnej), przedstawionych przez nauczycieli na posiedzeniu rady pedagogicznej podsumowującym II semestr roku szkolnego 2019/2020, odbyłym dnia 24 sierpnia 2020 r.,
- składane przez nauczycieli (po zakończeniu roku szkolnego) oświadczenia o stopniu zrealizowanej podstawy programowej przypadającej na dany rok szkolny.

(akta kontroli str. 16-23, 74-82, 112-115)

11. W roku szkolnym 2019/2020 Szkoła wznowiła częściowo funkcjonowanie w trybie stacjonarnym, stosownie do wprowadzanych rozporządzeniem w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkół zmian, w następującym zakresie:

- od 18 maja do 26 czerwca 2020r. wznowiono stacjonarną realizację zajęć rewalidacyjnych; skorzystało z nich czterech z 13 uczniów uczęszczających na te zajęcia; spotkania odbywały się raz w tygodniu i trwały dwie godziny; frekwencja wyniosła 100%; pozostali uczniowie (dziewięciu uczniów), na prośbę rodziców, w dalszym ciągu odbywali zajęcia rewalidacyjne zdalnie;

- od 25 maja 2020 r. wznowiono zajęcia opiekuńczo-dydaktyczne dla uczniów klas I-III; w godzinach od 8.00 do 11.30 dla uczniów tych prowadzono zajęcia dydaktyczne z edukacji wczesnoszkolnej, a od godziny 11.30 do 14.30 mieli oni zapewnioną opiekę świetlicową; plan zajęć różnił się od tego sprzed epidemii jedynie kolejnością zajęć; frekwencja na zajęciach wynosiła 81,4% - dla porównania poziom frekwencji z maja i czerwca 2019 r. dla tych klas wyniósł odpowiednio 88,8% oraz 89,6%;
- również od dnia 25 maja 2020 r. uczniom klas VIII zapewniono możliwość konsultacji, prowadzonych przez nauczycieli przedmiotów egzaminacyjnych; konsultacje odbywały się raz w tygodniu z każdego przedmiotu w grupach do 10-ciu osób; skorzystało z nich 38 uczniów; konsultacji udzielało sześciu nauczycieli z czterech następujących przedmiotów egzaminacyjnych: język polski, matematyka, język angielski i język niemiecki;
- od 1 do 26 czerwca 2020 r. uczniom klas IV-VIII zapewniono możliwość konsultacji z nauczycielami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne, o czym uczniów powiadomili wychowawcy oraz nauczyciele przedmiotów poprzez e-dziennik Librus i portal Facebook; w związku z brakiem zainteresowania ze strony uczniów, konsultacje nie odbyły się;
- od 1 czerwca 2020 r. uczniom zapewniono również możliwość korzystania z biblioteki szkolnej⁷.

(akta kontroli str. 16-23, 112-115)

12. Według danych Dyrektora Szkoły wszyscy uczniowie w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania Szkoły spełniali obowiązek szkolny, o którym mowa w art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁸. Sklasyfikowano wszystkich uczniów. W trakcie zdalnego nauczania sześciu rodziców uczniów⁹ otrzymało od Dyrektora Szkoły pisemną informację o niesystematycznym spełnianiu obowiązku szkolnego przez ucznia i konieczności podjęcia działań w kierunku poprawy frekwencji. Pisma wysłano pocztą tradycyjną oraz elektronicznie poprzez e-dziennik Librus. Podjęte działania przyniosły efekt w postaci systematycznego uczestniczenia uczniów w zajęciach zdalnych. Zasady oceny i dokumentowania frekwencji opisano w punkcie 5 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 16-23, 112-115, 117-119)

13. Stan zatrudnienia nauczycieli w Szkole wynosił:

- na dzień 30 września 2019 r. – 37,3 etatów przeliczeniowych (w tym zatrudnieni w niepełnym wymiarze – sześć osób),
- na dzień 30 września 2020 r. – 35,7 etatów przeliczeniowych (w tym zatrudnieni w niepełnym wymiarze – cztery osoby).

Liczba nauczycieli, którzy w latach 2019-2020 odeszli z pracy w Szkole oraz przyczyny odejścia:

- emerytura – trzy osoby, w tym w 2019 r. – dwie osoby, w 2020 r. – jedna osoba,
- świadczenie kompensacyjne – jedna osoba w 2020 r.,
- niewznowienie stosunku pracy, po ustaniu poprzedniej umowy – trzy osoby, w tym w 2019 r. – jedna osoba, w 2020 r. – dwie osoby,
- urlop dla poratowania zdrowia – jedna osoba w 2019 r..

(akta kontroli str. 10-11)

⁷Funkcjonowanie biblioteki szkolnej wyglądało następująco: nauczyciel bibliotekarz poprzez e-dziennik zbierał zamówienia na książki; zamówione książki wykładane były na przenośnym regale znajdującym się przy drzwiach wejściowych do Szkoły; analogicznie wyglądał zwrot wypożyczonych książek.

⁸Dz. U. z 2021 r. poz. 1082.

⁹Dwóch uczniów z klasy VI c, dwóch uczniów z klasy VII a oraz jeden uczeń z klasy IV a i jeden uczeń z klasy V a.

14. Dyrektor Szkoły diagnozowała potrzeby dotyczące doształcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli, w tym posługiwania się nowoczesnymi technologiami informatycznymi, przydatnymi w realizacji nauczania zdalnego. Corocznie sporządzano wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w formie planu doskonalenia zawodowego, które - w związku z wymogiem § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe¹⁰ (dalej rozporządzenie w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli) - przekazano do organu prowadzącego w następujących terminach:

- plan na rok 2020 w dniu 13 listopada 2019 r.,
- plan na rok 2021 – w dniu 27 października 2020 r.

Ww. plany uwzględniały m.in. doskonalenie w formie studiów podyplomowych z zakresu informatyki z programowaniem w Szkole jednego nauczyciela oraz przewidywały pule środków na niezdefiniowane na datę sporządzenia planu szkolenia – szkolenia wg potrzeb.

(akta kontroli str. 16-23, 112-115, 120-126)

Diagnoza potrzeb Szkoły odbywała się – według Dyrektora Szkoły – poprzez m.in. analizę kwalifikacji nauczycieli w porównaniu z potrzebami wynikających z realizacji obowiązkowych zajęć dydaktycznych i realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, analizę samooceny pracy nauczycieli, sprawozdania z doskonalenia zawodowego na poprzednie lata szkolne, rozmów z nauczycielami, w tym na posiedzeniach rady pedagogicznej.

(akta kontroli str. 16-23, 112-115)

Na podstawie zarządzenia Wójta Gminy Przytoczna nr 28/2008 z dnia 29 października 2008 r., umożliwiającego pokrywanie do 100% kosztów opłat za doskonalenie zawodowe nauczycieli oraz 50% kosztów dojazdu na szkolenia, Dyrektor Szkoły w latach szkolnych 2019/2020 oraz 2020/2021 przyznawała nauczycielom pełne finansowanie opłat (100%) za podejmowane doskonalenie zawodowe.

(akta kontroli str. 131)

W latach 2019-2021 (30.06.), czterech nauczycieli uczestniczyło w szkoleniach związanych z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i/lub zdalnym nauczaniem. Ponadto w każdym roku zorganizowano po jednym szkoleniu rad pedagogicznych obejmującym powyższe zagadnienie. Były to następujące szkolenia:

- Zastosowanie telefonu komórkowego do utrwalania i gromadzenia wiedzy – szkolenie trzygodzinne z marca 2019 r., uczestniczyło 27 nauczycieli,
- Narzędzia internetowe w pracy nauczyciela – szkolenie dwugodzinne z grudnia 2020 r., uczestniczyło 34 nauczycieli,
- Techniki pracy lekcyjnej wspierające uczniów w uczeniu się – szkolenie dwugodzinne ze stycznia 2021 r., uczestniczyło 30 nauczycieli.

(akta kontroli str.127-130)

W kwestii adekwatności przygotowania nauczycieli do pracy zdalnej Dyrektor Szkoły wyjaśniła, m.in. że:

- rok 2019/2020 był początkiem wdrażania zdalnego nauczania, wszyscy musieli przystosować się do nowych warunków pracy,
- w I półroczu 2020 r. nie było łatwo pozyskać szkolących, którzy przyjechaliby do Szkoły i przeprowadzili takie szkolenia; trudności występowały również w II półroczu 2020 r.; szkolenie, które planowano

¹⁰ Dz. U. poz. 1653.

zorganizować w Szkole w październiku 2020 r. – nie odbyło się, gdyż szkolący (Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli z Zielonej Góry) odmówił przeprowadzenia stacjonarnego szkolenia, zaproponował szkolenie online, które było w tym momencie dla Szkoły niewystarczające,

- samodzielnie i korzystając z dostępnych szkoleń wszyscy nauczyciele wdrożyli się do nowych warunków pracy w roku szkolnym 2020/2021 - wszyscy prowadzili nauczanie zdalne z wykorzystaniem komunikatorów (głównie ZOOM); do końca roku szkolnego 2019/2020 grupa 15 z 40 nauczycieli (37,5%) nie prowadziła zajęć dydaktycznych online.

(akta kontroli str. 286-289)

Biorąc pod uwagę powyższe trudności w organizacji szkoleń w roku 2020 oraz trwający stan pandemii, a także ryzyko, że nauczanie zdalne będzie kontynuowane w roku szkolnym 2021/2022, zdaniem NIK, niezwykle ważnym zadaniem pozostaje stworzenie nauczycielom możliwości dalszego doskonalenia zawodowego w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu oraz narzędzi do realizacji zdalnego nauczania.

15. Szkoła w roku szkolnym 2020/2021 realizowała nauczanie w trybach dostosowanych do wprowadzanych przez Ministra Edukacji Narodowej zasad i ograniczeń w zakresie funkcjonowania szkół, wynikających przede wszystkim z rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19¹¹ oraz kolejnych rozporządzeń wydawanych w sprawie. Nauczanie realizowane było następująco:

- od 1 września do 23 października 2020 r. wszystkie zadania Szkoły realizowane były stacjonarnie, zgodnie z planami pracy, opracowanymi i przyjętymi do realizacji na pierwszej radzie pedagogicznej roku szkolnego 2020/2021, w tym: z planami dydaktycznymi nauczycieli, planami pracy wychowawców, opracowanych w oparciu o Program wychowawczo-profilaktyczny, rocznym planem doradztwa zawodowego, planami imprez szkolnych, konkursów, a zadanie nadzoru pedagogicznego – zgodnie z planem obserwacji zajęć, planami wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli; w formie stacjonarnej odbywały się również spotkania z rodzicami,
- od dnia 26 października 2020 r. do dnia 14 maja 2021 r. – prowadzono nauczanie zdalne dla uczniów klas IV-VIII; uczniowie edukacji wczesnoszkolnej odbywali naukę w formie stacjonarnej, z zachowaniem zasad reżimu sanitarnego do 6 listopada 2020 r.,
- od dnia 9 listopada 2020 r. nauczanie zdalne wprowadzone zostało również dla pierwszego etapu edukacyjnego (klasy I-III) i trwało do 23 kwietnia 2021 r.,
- od dnia 30 listopada 2020 r. do dnia 15 marca 2021 r. oraz w okresach od dnia 19 kwietnia do dnia 26 kwietnia 2021 r. i od dnia 4 maja do dnia 28 maja 2021 r. odbywały się stacjonarnie zajęcia sportowe dla uczniów oddziałów sportowych,
- od dnia 26 kwietnia 2021 r. uczniowie klas I-III wznowili częściowo naukę w systemie hybrydowym (nauka naprzemiennie jeden tydzień w trybie stacjonarnym, jeden zdalnie), a pełna forma stacjonarnego nauczania dla tej grupy uczniów prowadzona była od dnia 17 maja 2021r.,
- od dnia 17 maja 2021 r. uczniowie klas IV-VIII powrócili częściowo do nauki w Szkole - rozpoczęli naukę w systemie hybrydowym, a od dnia 31 maja 2021 r. w pełni stacjonarną.

¹¹ Dz. U. poz. 1389.

(akta kontroli str. 16-23, 112-115)

Dodatkowo w roku szkolnym 2020/2021 w Szkole miało miejsce czasowe zawieszanie zajęć prowadzonych stacjonarnie dla pojedynczych oddziałów, w związku z zakażeniami pojawiającymi się wśród uczniów i nauczycieli. Zawieszenia te dotyczyły:

- klasy II a – w okresie 26 stycznia - 1 lutego 2021 r.,
- klasy II c – w okresie 4-8 marca 2021 r., 18-22 marca 2021 r.,
- klasy III b – w okresie 4-8 marca 2021 r.,
- klasy III c – w okresie 5-11 lutego 2021 r.,
- klasy VIII c - zajęcia sportowe w okresach: 26 lutego - 4 marca 2021 r., 10-19 marca 2021 r.

(akta kontroli str. 286-289)

W okresie kontroli NIK dla jednego z uczniów - ze względu na stan zdrowia - Szkoła w okresie powrotu do zajęć stacjonarnych prowadziła nauczanie zdalne (nauczyciele uruchamiali platformę ZOOM na lekcjach klasy, do której uczeń był przypisany).

(akta kontroli str. 16-23, 112-115)

16. Szkoła została przyłączona do Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej z dniem 25 marca 2019 r., o symetrycznej przepustowości 100 Mbit/s, co potwierdzono protokołem zdawczo-odbiorczym usługi OSE. W okresie od dnia 1 października 2019 r. do dnia 31 października 2020 r. było to jedyne źródło Internetu w Szkole.

W celu poprawy jakości i szybkości przesyłu danych Szkoła zakupiła dodatkową usługę dostępu do Internetu na okres od dnia 1 listopada 2020 r. do dnia 31 października 2022 r. - pakiet o szybkości przesyłu / odbioru 100Mbit/100Mbit, łącze światłowodowe. Koszt miesięczny zakupu tej usługi wynosi 315 zł brutto.

(akta kontroli str.144)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że przy zdalnym nauczaniu sieć OSE nie była wystarczająca na potrzeby Szkoły. Dodała, że decyzję o zakupie dodatkowej usługi internetowej podjęła mając na uwadze zapewnienie Internetu o dobrej jakości w związku z ciągle trwającą pandemią.

(akta kontroli str. 286-289)

17. Szkoła wprowadziła środki zabezpieczające uczniów przed dostępem w Internecie do treści mogących stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, o czym mowa w art. 27 ustawy Prawo oświatowe poprzez narzędzia dostarczone przez:

- dostawcę OSE - w formie certyfikatu,
- dostawcę Internetu światłowodowego - w formie filtra rodzicielskiego klasy II firmy OPEN DNS i CISCO,
- oprogramowanie antywirusowe Kaspersky.

(akta kontroli str. 148-156)

Dokonane - w toku oględzin NIK w dniu 22 czerwca 2021 r. - testowe próby otworzenia z komputerów szkolnych stron internetowych mogących zawierać treści stanowiące zagrożenie dla prawidłowego rozwoju uczniów wykazały niepełną skuteczność ww. instrumentów – w dwóch na 10 wykonanych prób, filtry treści nie spowodowały zablokowania wyświetlenia zawartości stron. W związku z powyższymi ustaleniami NIK Szkoła niezwłocznie dokonała zgłoszenia powyższego faktu dostawcy Internetu. Ponowne oględziny przeprowadzone w dniu 29 czerwca 2021 r. wykazały blokadę dostępu do dwóch ww. stron internetowych zawierających treści mogące stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju uczniów.

(akta kontroli str.148-156)

Szkoła dysponowała również bezprzewodowym dostępem do Internetu. Wszystkie udostępnione połączenia były zabezpieczone hasłem.

(akta kontroli str. 148-156)

18. W Szkole od dnia 1 września 2017 r. funkcjonował dziennik elektroniczny zakupiony od firmy Librus Synergia, wariant SYSTEMA. Ostatnia umowa zawarta została w dniu 5 maja 2020 r. na okres 12 miesięcy, liczony od dnia 31 sierpnia 2020 r. Dostęp do e-dziennika był bezpłatny dla uczniów i rodziców.

(akta kontroli str. 16-23, 137-144)

Ww. dziennik stosowany był m.in. do weryfikacji obecności uczniów na zajęciach, ewidencji realizacji programów nauczania podczas edukacji prowadzonej stacjonarnie jak i edukacji zdalnej oraz do realizacji zajęć w trybie zdalnym (przesyłanie materiałów do zapoznania i zadań do wykonania przez uczniów, odbiór wykonanych przez uczniów zadań).

Pełnił on również funkcję komunikatora: uczeń-nauczyciel, nauczyciel-rodzic, dyrekcja-nauczyciele, dyrekcja-rodzice, dyrekcja-uczniowie, która – według Dyrektora Szkoły - okazała się szczególnie przydatna w okresie zdalnego nauczania.

(akta kontroli str. 16-23, 137-144)

19. Szkoła była obecna w Internecie. Do celu komunikacji z uczniami i rodzicami wykorzystywała:

- konto „Nasza szkoła kochana” utworzone na portalu społecznościowym Facebook, na którym zamieszczano m.in. linki do platform i portali edukacyjnych, komunikaty o zmianach w trybie organizacji pracy szkoły, porady dla uczniów i rodziców, informacje o działalności Rady Rodziców, zaproszenia do konkursów oraz ich podsumowanie, wirtualne apele okolicznościowe, relacje z imprez szkolnych i innych okolicznościowych, np. Dzień Kosmosu, Dzień Puzzli, Światowy Dzień Uśmiechu, akcje społeczne np. „Przerwa na czytanie”, o czym mowa również w punkcie 2 i 3 niniejszego wystąpienia,
- stronę internetową o adresie: www.spprzytoczna.edupage.org – zawierająca podstawowe informacje o Szkole,
- konto poczty elektronicznej: spprzytoczna@interia.pl.

Największy zakres danych publikowany był na koncie portalu Facebook, gdyż – wg Dyrektora Szkoły - rodzice uczniów to głównie ludzie młodzi i w średnim wieku, bardzo aktywnie korzystający z tego portalu społecznościowego, którzy oczekiwali od Szkoły komunikacji tym właśnie kanałem.

(akta kontroli str. 16-23, 51-52, 137-144, 147)

20. Według stanu na 1 marca 2020 r. na wyposażeniu Szkoły było 35 laptopów i trzy tablety z przeznaczeniem dla nauczycieli. Szkoła nie dysponowała sprzętem, który mogłaby użyczyć uczniom.

W trakcie pandemii zwiększano stan mobilnego sprzętu komputerowego i tak:

- na dzień 1 września 2020 r. Szkoła dysponowała 41 laptopami i trzema tabletami z przeznaczeniem dla nauczycieli oraz trzema laptopami i 31 tabletami do wykorzystania na potrzeby uczniów,
- na dzień 15 czerwca 2021 r. – 44 laptopy i sześć tabletów dla nauczycieli oraz osiem laptopów i 41 tabletów dla uczniów.

Sprzęt był wykorzystywany w okresie czasowego ograniczenia stacjonarnego funkcjonowania Szkoły do nauczania zdalnego.

(akta kontroli str. 12, 16-23, 137-144)

W toku kontroli potwierdzono sprawność techniczną wszystkich objętych sprawdzeniem laptopów i tabletów¹² oraz ustalono, że wszystkie posiadały możliwość dostępu do Internetu.

(akta kontroli str. 148-156)

Dyrektor Szkoły - za pośrednictwem organu prowadzącego - zgłaszała zapotrzebowanie na sprzęt informatyczny do kształcenia na odległość w ramach dwóch projektów: „Zdalna szkoła” oraz „Zdalna Szkoła +” zrealizowanych w ramach działania 1.1 Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020. W wyniku realizacji ww. projektów Szkoła pozyskała łącznie 14 laptopów oraz 31 tabletów.

Ponadto Szkoła z wygospodarowanych własnych środków zakupiła trzy tablety graficzne na potrzeby nauczycieli matematyki i geografii.

Po zrealizowaniu ww. projektów i dokupieniu sprzętu z własnych środków Dyrektor Szkoły stwierdziła, że posiadany sprzęt w pełni zaspokaja potrzeby uczniów i nauczycieli Szkoły.

(akta kontroli str. 16-23, 137-144)

Ponadto 32 z 38¹³ nauczycieli uprawnionych do otrzymania dofinansowania zakupu sprzętu lub oprogramowania, przydatnych w prowadzeniu zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć, o którym mowa w § 10c rozporządzenia w sprawie szczególnych rozwiązań¹⁴, skorzystało z ww. pomocy finansując lub współfinansując zakup ww. sprzętu.

Na podstawie 20 wniosków złożonych przez nauczycieli uprawnionych¹⁵ do otrzymania dofinansowania zakupu sprzętu lub oprogramowania przydatnego w prowadzeniu zajęć ustalono, że dofinansowania przyznane zostały zgodnie z warunkami wynikającymi z ww. przepisu prawa, w tym zakupy nastąpiły w okresie od 17 września do 5 grudnia 2020 r., a kwota dofinansowania, wynikająca z przedłożonego dowodu zakupu, nie przekraczała 500 zł.

(akta kontroli str. 145-146)

Dysponując posiadaniem sprzętem, Szkoła w pierwszej kolejności zabezpieczyła potrzeby nauczycieli – 20 z 39 nauczycieli skorzystało ze sprzętu szkolnego. Możliwości udostępniania sprzętu komputerowego uczniom pojawiły się dopiero w wyniku realizacji ww. projektów, po otrzymaniu przez Szkołę sprzętu komputerowego w dniu 22 kwietnia 2020 r. oraz następnie dnia 17 listopada 2020 r. Na potrzeby uczniów użyto łącznie 31 tabletów.

(akta kontroli str. 16-23, 137-144)

21. W celu zabezpieczenia uczniów i pracowników Szkoły przed SARS-CoV-2, z dniem 20 maja 2020 r. wprowadzono w Szkole Procedury zapewnienia bezpieczeństwa w związku z wystąpieniem epidemii (Procedura bezpieczeństwa), które następnie zaktualizowano dnia 28 sierpnia 2020 r. Procedura bezpieczeństwa została opracowana z wykorzystaniem wytycznych Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Zdrowia oraz Głównego Inspektora Sanitarnego dla szkół i określała zasady funkcjonowania w okresie epidemii, mające na celu zminimalizowanie rozprzestrzeniania zakażeń. Obejmowała ona w szczególności kwestie:

- postępowania na wypadek podejrzenia zakażeniem,
- komunikacji z rodzicami/opiekunami prawnymi uczniów Szkoły,
- wprowadzenia obowiązku zachowania dystansu społecznego, dokonywanie dezynfekcji rąk po wejściu do Szkoły, obowiązek poddania się mierzeniu temperatury, noszenia maseczek.

¹² Po pięć laptopów i tabletów.

¹³ Wartość przyznanego dofinansowania nauczycielom Szkoły wyniosła 15.747,84 zł.

¹⁴ Tzw. 500+ dla nauczycieli.

¹⁵ Wartość zakupionego sprzętu wg dowodów zakupu załączonych do wniosków wyniosła 21.344,31 zł, wartość wypłaconego dofinansowania – 9.860,90 zł.

- przyprowadzania i odbierania uczniów ze Szkoły,
- korzystania z szatni,
- organizacji bezpiecznego żywienia,
- wyjścia na boisko, plac zabaw,
- zajęć pozalekcyjnych,
- zasady działalności gabinetu pielęgniarki,
- mycia zabawek, pomocy dydaktycznych i sprzętu,
- zasady (regulamin) pracy świetlicy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w związku z COVID-19,
- zasady (regulamin) pracy biblioteki szkolnej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w związku z wystąpieniem COVID-19.

(akta kontroli str. 16-23, 137-144)

Dyrektor Szkoły potwierdziła, że sale dydaktyczne i świetlicowe zostały przygotowane zgodnie z wytycznymi przeciwepidemicznymi, obowiązującymi na dzień rozpoczęcia zajęć. Powyższe polegało na tym, że:

- z sal, w których przebywali zarówno uczniowie klas I-III jak i klas IV-VIII, usunięto przedmioty i sprzęty, których nie można było skutecznie uprać lub zdezynfekować (dywany, pluszowe zabawki, materiały miękkie i nietrwałe typu: puzzle, książki, papiery i inne niemożliwe do dezynfekcji pomoce dydaktyczne),
- w salach dydaktycznych zwiększono odległości pomiędzy stanowiskami pracy uczniów do minimum 1,5 m; liczbę osób jaka mogła jednocześnie przebywać w hali sportowej ograniczono do nie więcej niż dwie grupy uczniów średnio po 20 osób,
- po każdych zajęciach używany sprzęt sportowy oraz podłoga były myte i dezynfekowane,
- zabawki, pomoce dydaktyczne użyte przez ucznia do zabawy bądź podczas zajęć wychowawczych czyszczono i dezynfekowano,
- sale dydaktyczne wietrzono co najmniej raz na godzinę - w czasie przerwy; w razie konieczności wietrzenie odbywało się w czasie zajęć,
- uczniowie korzystali z placu zabaw oraz boisk szkolnych znajdujących się na terenie placówki pod opieką nauczyciela, a organizacja pobytu dzieci na świeżym powietrzu uwzględniała zachowanie możliwie maksymalnej odległości dzieci od siebie oraz zmienowości grup tak, aby nie kontaktowały się ze sobą wzajemnie,
- w Szkole wydzielono pomieszczenie do izolacji w przypadku stwierdzenia zagrożenia zarażeniem SARS-Cov-2; izolatkę wyposażono w środki ochrony indywidualnej i płyny dezynfekujące, apteczkę pierwszej pomocy, termometr bezdotykowy oraz Rejestr Zdarzeń, który wypełniał upoważniony pracownik,
- w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych, przy głównych wejściach do budynku, w salach dydaktycznych oraz izolatce wywieszono plakaty z zasadami prawidłowego mycia rąk, a przy dozownikach z płynem do dezynfekcji rąk – instrukcje dezynfekcji rąk,
- nauczyciele w pierwszym dniu przyjęcia uczniów klas I-III do grup wychowawczych w Szkole, przeprowadzili instruktaż dotyczący zasad obowiązujących w Szkole oraz przeprowadzili pogadanki i warsztaty w zakresie bezpieczeństwa w czasie pobytu w Szkole.

(akta kontroli str. 16-23, 137-144)

Ponadto w celu unikania nadmiernych zgromadzeń uczniów na korytarzach, klatkach schodowych jak i w całym budynku szkolnym, uczniowie – zgodnie

z Procedurą bezpieczeństwa - rozpoczynali zajęcia o trzech różnych godzinach¹⁶ oraz wchodzili do budynku szkolnego trzema różnymi wejściami.

(akta kontroli str. 16-23, 137-144)

Szkoła otrzymała stację dezynfekującą wraz ze środkiem do dezynfekcji (tzw. dyspenser). W toku kontroli potwierdzono, że stacja ta znajdowała się przy wejściu głównym do Szkoły i była wyposażona w płyn do dezynfekcji. Ponadto ustalono, że przy każdym z pozostałych czterech wejść do budynku znajdowały się dozowniki wyposażone w płyn do dezynfekcji, opakowania z maseczkami jednorazowymi oraz termometry bezdotykowe. Pojemniki z płynem do dezynfekcji umieszczono również przed wejściem do świetlicy, stołówki, sali gimnastycznej oraz sali komputerowej.

(akta kontroli str. 148-156)

Zgodnie z danymi uzyskanymi od Dyrektora Szkoły wszystkich pracowników zaopatrzone w środki ochrony osobistej, tj. rękawiczki, maseczki oraz przyłbice. Zakupiono także dwie myjki ciśnieniowe oraz maszynę do mycia podłogi w hali sportowej. Dyrektor Szkoły stwierdziła, że w jej ocenie:

- zapewniona została dostateczna ilość sprzętu i środków dezynfekujących do utrzymywania czystości sal, pomieszczeń sanitarnych, ciągów komunikacyjnych, dezynfekowania powierzchni dotykowych: poręczy, klamek, włączników światła, uchwytów, klawiatur, poręczy krzeseł i powierzchni płaskich, także blatów w salach lekcyjnych,
- nie wystąpiły sytuacje braków środków dezynfekujących.

(akta kontroli str. 16-23, 137-144)

22. Szkoła współpracowała z innymi podmiotami w tworzeniu warunków do prowadzenia działalności dydaktyczno-wychowawczej w czasie zagrożenia epidemiologicznego. Zapoznawano się z przepisami i wytycznymi wydawanymi przez Ministra Edukacji Narodowej, Głównego Inspektora Sanitarnego, komunikatami Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp. Na żądanie przedstawicieli ww. organów nadzoru pedagogicznego i sanitarnego przekazywano im informacje i dane. Lubuskiemu Kuratorowi Oświaty przekazywano m.in. dane na temat:

- przeprowadzenia posiedzeń rady pedagogicznej w sprawie sposobu i warunków realizacji zdalnego nauczania,
- rozpoczęcia zdalnego nauczania,
- problemów z organizacją i realizacją kształcenia na odległość oraz propozycje ich rozwiązywania,
- realizacji zadań nałożonych na dyrektora nowym rozporządzeniem dotyczącym kształcenia na odległość,
- wywiązywania się przez uczniów z obowiązku szkolnego w trakcie zdalnego nauczania,
- realizacji pomocy psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów o specjalnych potrzebach oraz danych na temat nauczania indywidualnego,
- sposobu monitorowania realizacji działań specjalistów adresowanych do uczniów potrzebujących wsparcia,
- funkcjonowania klas I-III, konsultacji dla klas VIII i IV-VIII,
- realizacji zajęć rewalidacyjnych, rewalidacyjno-wychowawczych,
- opracowania wariantów pracy szkoły (A,B,C),
- procedury bezpieczeństwa,
- dostępności środków do dezynfekcji i innych środków ochrony,
- liczby przewlekłe chorych uczniów.

Współpraca z Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Międzyrzeczu obejmowała m.in. kwestie:

¹⁶ O godzinie: 7.45, 8.00 oraz 8.15, grupa I – sześć oddziałów szkolnych, grupa II – siedem oddziałów szkolnych oraz grupa III – osiem oddziałów szkolnych.

- opiniowania procedury bezpieczeństwa wprowadzanej w związku ze stanem epidemicznym – w sprawie tej nie uzyskano pisemnej opinii (opinia pozytywna przekazana telefonicznie dnia 24 maja 2020 r.),
- danych o uczniach objętych kwarantanną,
- danych o zakażonych nauczycielach,
- dostępności do urzędzeń sanitarno-higienicznych,
- przebiegu konkursów i projektów edukacyjnych, np. projekt edukacyjny „Trzymaj formę” i konkurs plastyczny „Segreguje śmieci”.

(akta kontroli str. 16-23, 137-144)

Ponadto Szkoła była w ciągłym kontakcie z organem prowadzącym. Dyrektor Szkoły na bieżąco, telefonicznie i osobiście przekazywała aktualne informacje i dane związane z funkcjonowaniem w pandemii oraz o potrzebach związanych z zabezpieczeniem przez rozprzestrzenianiem koronawirusa.

(akta kontroli str. 16-23, 137-144)

23. Wykonanie wydatków na wynagrodzenia osobowe (dział 801 Oświata i wychowanie) w okresie objętym kontrolą wyniosło:

- I kwartał z roku 2019, 2020 i 2021 odpowiednio: 729,3 tys. zł, 792,4 tys. zł oraz 826,1 tys. zł; dynamika zmian 2020/2019 wyniosła 108,7%, 2021/2020 – 104,3%¹⁷
- za rok 2019 i 2020 - odpowiednio: 2.967,3 tys. zł oraz 3.290,8 tys. zł, co oznaczało wzrost o 10,9%¹⁸.

(akta kontroli str. 14)

Wzrost wynagrodzeń osobowych wynikał – według wyjaśnień Dyrektora – ze wzrostu wynagrodzeń nauczycieli i pracowników obsługi oraz wypłat świadczeń jednorazowych (odprawy emerytalne).

(akta kontroli str. 286-289)

W okresie od września 2019 r. do czerwca 2020 r. poziom godzin ponadwymiarowych wyniósł:

- dział 801 – łącznie 7. 871 planowych (wynikających ze stałego przydziału zajęć) oraz 498 doraźnych,
- dział 854 – 0 godzin planowych oraz łącznie 131 doraźnych.

(akta kontroli str. 15)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dyrektor Szkoły nieterminowo, z opóźnieniem wynoszącym 13 dni, złożyła w organie prowadzącym wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli na rok 2020. Wnioski złożone zostały w dniu 13 listopada 2019 r., a termin na ich złożenie - stosownie do zapisu § 4 rozporządzenia w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli – upłynął w dniu 31 października 2019 r.

(akta kontroli str. 120-123)

W sprawie niedotrzymania terminu złożenia wniosków Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że nie przypomina sobie tamtej sytuacji i przypuszcza, że mogło to wynikać z natłoku obowiązków bądź uzyskania późniejszego niż data faktycznego przekazania do Urzędu Gminy potwierdzenia wpływu. Dyrektor Szkoły dodała, że stosowaną praktyką było pozostawianie dokumentów w sekretariacie Urzędu i odbieranie potwierdzeń ich wpływu przy następnym wizycie w Urzędzie.

¹⁷ Wynagrodzenia osobowe w dziale 854 Edukacyjna opieka wychowawcza wyniosły odpowiednio: 3,5 tys. zł, 1,8 tys. zł oraz 0,6 tys. zł.

¹⁸ Wynagrodzenia osobowe w dziale 854 wyniosły odpowiednio: 31,2 tys. zł oraz 3,3 tys. zł.

Jednocześnie Dyrektor Szkoły oświadczyła, że wszystkie zgłoszone przez nauczycieli w latach 2020-2021 wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego zostały uwzględnione.

(akta kontroli str. 112-115, 286-289)

Stwierdzona nieprawidłowość, w ocenie NIK, miała charakter formalny, pozostała bez wpływu na możliwości doskonalenia zawodowego nauczycieli.

IV. Uwagi i wnioski

Wniosek pokontrolny

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o terminowe składanie wniosków o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 23 lipca 2021 r.

Kontroler
Bogumiła Leszczyńska-Konczanin
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis

